

ŠIAULIŲ UNIVERSITETAS
MENŲ FAKULTETAS
TAPYBOS KATEDRA

MARIJA VAIČIULYTĖ
Dailės magistrantūros (specializacija – tapyba) studentė

ATSPINDŽIO INTERPRETACIJOS ABSTRAKČIOJE TAPYBOJE
MAGISTRO DARBAS

Darbo vadovas
Doc. V. Zarėka

Šiauliai, 2009

Turinys

Santrauka	3
Įvadas	4
Darbe nagrinėjama problema	5
Darbo aktualumas	8
Darbo objektas	9
Darbo tikslas	9
Uždaviniai	9
Hipotezės	9
Magistro darbo bazė	10
a) Metodologija	10
b) Metodika	18
c) Strategija	18
Rezultatų naujumas	19
Dailės kūrinių kolekcijos analizė	20
Išvados	27
Literatūra	28
Summary	29
Priedai ir iliustracijos	30

Santrauka

Magistrinio darbo temą pasirinkau – „Atspindžio interpretacijos abstrakčioje tapyboje“.

Kolekcijoje tapau efemeriškus vaizdus, kuriuos pastebėjau ant stiklinių daugiaaukščių pastatų, pamatytus atspindžio vaizdus norėjau įamžinti tapyboje. Kolekciją atlikau dviejų stilių deriniu – geometrine abstrakcija ir veiksmo tapyba (abstraktusis ekspresionizmas), nes šie deriniai tokie paradoksalūs. Sąmoningai atsisakiau optinio meno. Svarbiausia darbe įsikišimas realybės – dangaus vaizdai atspindyje. Tapybos kūrinuose – atspindys užpildo architektūros tuštumą.

Kolekcijoje „Atspindžio interpretacijos abstrakčioje tapyboje“ ieškojau harmonijos ir pusiausvyros, taip pat jiems giminingų aspektų, tokių, kaip pasikartojimai, supriešinimai statiškos geometrijos ir judesio, variacijos ir simetrijos, stengiausi sukurti išbaigtą darnų, juntamą dviem lygmenimis atvaizdo ir vaizdinio junginį. Aštuoni kolekcijos paveikslai labai skirtingi, vienuose išryškinau atspindžio siluetą, kituose labai svarbus konstrukcijos erdviškumas, dar kitus perteikiau labai dekoratyviai.

Ivadas

Magistrinio darbo temos ieškojimas buvo sunkus. Atėjusi į magistro studijas, mokiausi perprasti tapybos subtilybes, dideliuose formatuose mokiausi „užpildyti“ tuštumas, buvo sunku, nes iki tol mokiausi juvelyro specialybės. Taip beieškodama temos grįžau prie savo pirmosios idėjos – prie pirmojo savo darbo, nutapyto pirmame magistrantūros kurse – architektūros fragmento. Eksperimentuodama, ieškodama tobulesnės formos ir įdomesnio sprendimo, pastebėjau ant stiklinių pastatų atspindinčius įvairiausių vaizdus. Iš pradžių atrodė lyg ir nieko ypatingo, tačiau, perkėlus juos ant popieriaus lapo supratau, kad galima sukurti įdomius vaizdinius. Daugelis žmonių pagalvoję apie žodį – atspindys, jį dažniausiai suvokia tiesmukiškai, pirmoji mintis dažniausiai būna realistinio atspindžio vaizdas. Tačiau atspindys gali būti iškreiptas, labai priartinantis objektą ar jį nutolinantis, neryškus arba nutviekstas labai ryškiomis spalvomis, arba atvirkščiai keičiantis spalvą. Atspindys gali atrodyti netgi juokingas – žiūrint į šaukštelį ar arbatinį. Sujungus architektūrinį fragmentą – stiklinių pastatų konstrukcijas ir dangaus atspindį, suradau įdomų sprendimą magistrinio darbo temai. Kad kolekcija taptų patrauklesnė ir idomesnė – darbo atlikimui pasirinkau du skirtingus stilius – geometrinę abstrakciją ir veiksmo tapybą (abstraktųjį ekspresionizmą), nes šie deriniai tokie paradoksalūs.

Meno kūriniai gimsta paskatinti tam tikrų išgyvenimų, jausmų, emocijų. Savo kolekcija kreipiuosi į žiūrovą, tikėdamasi reakcijos, norėdama sudominti, sukelti naujų minčių, asociacijų. Kiekvienas žmogus skirtingas, augęs tam tikroje socialinėje terpėje, kiekvienas su savomis nuostatomis ir įgytu skoniu, todėl tikiu, kad kiekvienas išvelgs mano darbuose skirtingas asociacijas. Kolekcijoje noriu parodyti, tokius paprastus žemiškus dalykus, kurių dažnai nepastebime.

„Menas, kaip teigia B. Berensonas, yra ne tikrovės kopijavimas ar meno saviraiška, bet pastarųjų sintezė. Menas susikuria savo formų kalbą, „gramatika“, visumą tokių ženklų, kurie veiktų mūsų jausmus su didesne jėga, negu patys daiktai, suteiktų ryškesnių ir gyvesnių įspūdžių, negu tikrovė.“ (A. Gaižutis. Menas ir humanizmas. Vilnius 1979. psl 38.)

Darbe nagrinėjama problema

Pirmoji meno charakteristika, arba kriterijus – menas – vaizduotės pokytis, apimantis juslinį patirimą ir reikšmę (prasnę). Antroji charakteristika – menas socialus, jis kuriamas ne atskiram individui, bet visuomenei, nors kiekvienas žmogus susidaro savo nuomonę apie tą kūrinį. Mat čia svarbus patyrimas, bet taip pat elgesio ir moralės, tradicijų ir išsilavinimo, auklėjimo principai. Meno kūrinys – tai sudedamoji tautos istorijos ir kultūros dalis. Menininkas kuria žmonių bendruomenei ir geidžia, kad būtų jos įvertintas ir suprastas. Tačiau, kad jis įgytų socialinę reikšmę, jam būtina turėti tobulą medžiaginį pavidalą – išorinę ir vidinę formą: išorinė būna susijusi su reikšme (su gamtos ir žmogaus gyvenimo pokyčiais), o vidinė – su spalvų santykiais, metru, ritmu ir kt. Vidinė teikia menininkui didžiausią malonumą ir džiaugsmą, nes menininkas tik per formą įtvirtina harmoniją ir pusiausvyrą mene, bei gyvenime. Taigi Dewitas H. Parkeris teigia, meną glaustai apibūdina šios charakteristikos: vaizduotei teikiamas malonumas, socialinė reikšmė ir harmonija. (A. Gaižutis. Estetika. Tarp tobulumo ir mirties. Vilnius 2002. psl 395.)

Šiandien miestuose pastatai „dygsta lyg grybai po lietaus“, lengvos, metalinės, stiklinės konstrukcijos įgalina namus statyti labai įdomių formų ir sprendimų – tai haiteko amžius. Funkcionalios architektūros pastatai dažnai būna kubų ir stačiakampių junginiai. Nagrinėjant stiklinių pastatų formuojamąsias vertybes, pažymėtina, kad jie dažniausiai įtvirtina formaliąsias stačiakampio savybes: didumo, konstruktyviškumo, bespalviškumo, tūrio, garsines izoliacijos vertybes. Meninės ir estetiškos vertybės Lietuvoje statomų daugiaaukščių, stiklinių pastatų yra menkos. A. Andriuškytės teigimu: „Dažniausiai estetinę vertę turi tik pro langus atsiveriantis senamieščio vaizdas. Iš visų šių vertybių šiuolaikiniai daugiaaukščiai ryškiausiai atspindi verslo ideologijos ir vartojiškumo vertybes.“ (www.culture.lt/menas/?st_id=9342)

Nors tai nėra svarbiausia darbo problema, tačiau tai suponuoja prielaidą, į naują priežiūros tašką, kad galima stiklinius pastatus interpretuoti savitai, juos perkelti į tapybą. Stengiuosi užpildyti šiuolaikinės architektūros tuštumą, jos bespalviškumą, nykumą, pilkumą, jos didelių plotų tuštumą. Miestai – kaip kosminiai žemės laivai: prikimšti komunikacinių tinklų, mokslinių technologijų, kontrakultūros – kurios išraizgė žemės paviršių. Kiekvienas mūsų žingsnis paklūsta ženklų sistemoms. Gyvename tokioje konstrukcijos technologijos eroje, kur kiekvienas efektas gali būti pasiekiamas, bet kurioje pasirinktoje medžiagoje. Postmodernistinėje haiteko architektūroje mėgstamiausios medžiagos stiklo ir metalo konstrukcijos.

Žiūriu į tamsią, tuščią lango erdvę, staiga iš kažin kur atsispindėjęs šviesos taškas pažyra į tūkstančius žvaigždžių, kitame lange lyg iš niekur iškyla nepakartojamas debesų atspindys. Taip

bežiūrėdama į langus per lūžio prizmę pastebėjau nuostabius dangaus vaizdus, atsispindinčius ant stiklinių daugiaaukščių. Mano akyse jie ėmė alsuoti gyvybe, nepakartojamu realybės žaismingumu, taip gimė mintis sujungti du skirtingus stilius – geometrinę abstrakciją ir veiksmo tapybą (abstraktųjį ekspresionizmą). Geometrinė abstrakcija leidžia perteikti pastatų konstrukcijas, suteikia darbams statiškumo ir stabilumo. Veiksmo tapyba leidžia interpretuoti architektūroje dangaus vaizdus. Kolekcijoje noriu parodyti spontaniško kūrybinio protrūkio išpūdį. Pasak A. Gaižučio: „Spontaniškumo ir nesąmoningumo apraiškos mene betarpiškai susijusios su vitaliniu kūrėjo patyrimu ir nuostatomis. Neatsitiktinai įkvėpimas lyginamas su „nebaigtu kvietimu“, kuris patikslinamas tik pačios kūrybos procese. Meninė kūryba traktuojama vienusiškai, jeigu menininko neurofiziologiniai ypatumai, temperamentas ir jausmingumas atribojami nuo intelekto ir priešpastatomi jam. Nors biologinių veiksnių įtaka labai svarbi, tačiau kūryba – tai savitas socialinis santykis. Šito nepripažįstant, neįmanoma paaiškinti, kodėl menininkas siekia sukurti naują ir originalų kūrinį, kodėl jis patiria kūrybos kančias, realizuodamas savo sumanimą.“ (A. Gaižutis. Menas ir humanizmas. Vilnius 1979. psl 110.) Taip pat sąvoka „interpretacija“ pasirinkau neatsitiktinai. Tai hermeneutinė prieiga, kuri mano kūriniais suteikia galimybę paneigti pripažintas idėjas ir priverčia suabejoti savo įsitikinimais, tarsi mus išbalansuoja.

Tapybos kolekcijoje „Atspindžio interpretacijos abstrakčioje tapyboje“ nagrinėju svarbiausią darbų kolekcijos problemą – geometrinės abstrakcijos ir veiksmo abstrakcijos derinį tapyboje. Kolekcijoje sąmoningai atsisakiau optinio meno, nors iš pirmo žvilgsnio gali pasirodyti, kad darbuose aktualus ir optinis menas, tačiau atsisakyti optinio meno buvo dvi priežastys. Pirmoji priežastis, optinis menas, tarsi ištrina menininko identitetą, visa optinio meno kūryba labai supanašėja. Antroji – naudoti tris stilius – abstraktųjį ekspresionizmą, geometrinę abstrakciją ir optinį meną, būtų begalo sunku ir komplikuota. Kolekcijoje kviečiu į gamtos atspindį pažvelgti per abstrakciją. Atspindžiai atsispindi ant stiklinių, metalinių konstrukcijų, kuriuos užpildau neatsiejama žmogaus dalimi – gamtos vaizdu – dangumi. Mano kūriniai – tai lyg mažytis daugiaprasmiškas pasaulis. Jis turi išorinę ir vidinę formą. Savo kolekcijoje teikiu pirmenybę formai, kompozicijai, konstrukcijai ir spalvai.

Atspindžio interpretacijos reikalauja nuolatinės disciplinos ir meninio filosofavimo. Kolekcijoje „Atspindžio interpretacijos abstrakčioje tapyboje“ stengiuosi įveikti chaosą, geometrija suteikia galimybę sukurti savą vidinę kompoziciją ir galutinai įveikti visus metafizinius ilgesius, uždaryti juos paveiksluose. Noriu atkreipti dėmesį ne tik į linijas, bet ir į tai, kaip tos linijos transformuoja darbus. Nors iš pažiūros linijos labai paprastos, vis dėlto jos sukuria efemeriškos kompozicijos

įspūdį – žiūrint į paveikslus skirtingu kampu. Kolekcijoje sudvejinu skirtingus fragmentus, supriešinu skirtingas idėjas ir pasaulius. Man svarbu į pastato konstrukciją, jo fragmentą pažvelgti netikėtu rakursu, kartu deformuoti, iškreipti vaizdą, suteikti jam netikėtą prasmę. Skirtingi stiliai leidžia kurti vizualinius efektus, žaisti spalvomis, sukurti paveikslams neįprastus kontrastus – tarp architektūrinių formų fragmentų ir juose atsispindinčio atspindžio.

Kolekcijoje labai svarbi kompozicija tai – visų meninių priemonių vienybė – svarbiausias kompozicijos uždavinys, kad kūrinys tikrai taptų meniška realybe. „Vienybė – tai kompozicijos įstatymas, kurio būtina laikytis tiek architektūroje, tiek vaizduojamajame mene, muzikoje, literatūroje ir kituose kūrybos žanruose. Nuo seno pastebėta, kad žmogaus psichiką ypač veikia įvairi kompozicinė ir formų sandara. Visi kompozicijos elementai, plokšti ar erdviniai, savo kokybe ar kombinacijomis daro emocinį poveikį žiūrovui. Šiandien kompozicijos teorija yra meninio mąstymo sistema, kuri nuo kitų mokslų skiriasi tuo, kad ji negali būti apribota griežtomis taisyklėmis bei kanonais, nes bodimės bet kokių reglamentavimu ne tik mene, bet ir gyvenime. Kompozicija nėra savitikslė priemonė, o tik per kūrėjo individualybę padedanti atskleisti kūrinio idėja.“ (J. Adomonis. Nuo taško iki sintezės. Vilnius 1994. psl 131).

Kolekcijoje „Atspindžio interpretacijos abstrakčioje tapyboje“ ieškojau harmonijos ir pusiausvyros, taip pat jiems giminingų aspektų, tokių, kaip pasikartojimai, supriešinimai statiškos geometrijos ir judesio, variacijos ir simetrijos, stengiausi sukurti išbaigtą darnų, juntamą dviems lygmenimis atvaizdo ir vaizdinio junginį. Suvokiant formą ji tampa sudedamoji, nors iš pirmo žvilgsnio gali pasirodyti esanti ypač schematiška arba labai paprasta, bet man ji sudėtingų santykių sistema. E. H. Gombrich rašė: „visai galimas dalykas, kad paveikslas, kuriame pavaizduoti tik du kvadratai, suteikė autoriui daugiau kančių, nei jų patyrė senovės dailininkas, tapydamas madoną. Kadangi tas, kuris tapė madoną, puikiai žinojo, ko siekia. Jis vadovaujasi tradicija, net tuomet, kai jam reikėjo rinktis, sprendimų skaičius buvo ribotas. Tapytojo kuriančio abstrakcijas, padėtis tikrai nepavydėtina. Jis gali kaitalioti formas drobėje, išbandyti daugybę galimybių ir nežinoti, kada jam sustoti“. (E. H. Gombrich. Meno istorija. Vilnius 1995. psl 464)

Kurdama kolekciją taip pat susidūriau su šia problema, kada sustoti, koks visumos ir atskirų dalių skirtumas mano darbams suteikia estetikos ir darnos. Darbuose forma ne racionalaus mąstymo ar matematinio apskaičiavimo padarinys, o moralinis pasitenkinimas, žmogiškosios vertės žymė. Formų gyvybė, jų gyvavimas ne padrika, ne atsitiktinė – formos paklūsta savoms taisyklėms – santykiams, atsvara viena kitai. Suformuoju šviesos – tamsos pusiausvyrą, faktūrų skirtumus.

Darbo aktualumas

Gyvendami postmodernizmo idėjų išigalėjimo sąlygomis, regime vieną svarbiausių žmonijos istorijoje kultūros lūžį, kada iš esmės keičiasi daugelis per amžių nusistovėjusių mąstymo nuostatų, tikrovės suvokimo ir žmogaus savivokos principų, estetikos žiūros ir meninės kūrybos būdų.

Kolekcija „Atspindžio interpretacijos abstrakčioje tapyboje“ aktuali tuo, kad pasirinkau daugiau transkripcinį meną – dviejų stilių derinį, geometrinės ir veiksmo tapybos konstravimą darbe. Lietuvoje nėra daug dailininkų, kurie tapytu geometrinės abstrakcijas sujungdami kitus stilius, todėl tai puiki proga užpildyti nišą Lietuvos dailėje. Kolekcijoje noriu sustabdyti tokią efemerišką, trapią akimirką – atspindyje.

Darbo aktualumo potemis yra aktualus ir kita prasme: kiek šis darbas aktualus pačiam menininkui, na dar vienam kitam asmeniui. Tai kas aktualu menininkui nebūtinai aktualu plačiajai visuomenei. Kuo kūrinys aktualus plačiajai visuomenei? Galėčiau tiesiai atsakyti niekuo, ir būčiau teisi, nes meno kūrinuose keliami klausimai domina labai nedidelę visuomenės dalį. Jei tarsime, kad menininko kūryba turi būti priimtina didesnei visuomenės daliai, pats kūrybos procesas nebegalėtų vadintis kūryba.

Tikiuosi, kad mano darbuose kiekvienas žiūrovas ras kažką artimo sau. Juk kiekvienas iš mūsų skirtingas, augęs tam tikroje socialinėje terpėje, kiekvienas su savomis nuostatomis ir įgytu skoniu. Todėl tikiuosi, kad kiekvienas iš jų išvelgs mano kolekcijoje skirtingus vaizdus, pajaus skirtingas emocijas.

Darbo objektas

Tapybos darbų kolekcija „Atspindžiai“, kuri susideda iš aštuonių darbų. Darbuose interpretuojami efemeriški atspindžiai architektūroje.

Darbo tikslas

Darbo tema „Atspindžio interpretacijos abstrakčioje tapyboje“. Išanalizuoti du stilius – geometrinę abstrakciją ir veiksmo tapybą (abstraktųjį ekspresionizmą). Sujungiant dviejų stilių derinį, sukurti vientisą kompozicijos darną tapyboje. Taip pat darbuose sukurti atspindžio vaizdinį per abstrakcijos prizmę.

Uždaviniai

1. Teorinių šaltinių darbo analizė.
2. Vizualiosios informacijos apie geometrinę abstrakciją, judesio abstrakcijas meno interpretavimą tapyboje, rinkimas, analizavimas.
3. Tapybos kolekcijos eskizavimas, kompozicijos bandymai, technologiniai bandymai naudojant įvairias medžiagas, darbo konstravimas (nuo klaidų iki darbo).
4. Tapybos kolekcijos atlikimas medžiagoje.

Hipotezės

1. Dviejų skirtingų stilių – geometrinės abstrakcijos ir abstraktaus ekspresionizmo derinys tapyboje – gali sukurti darnią, vieningą kompoziciją.
2. Tikėtina, kad sujungiant architektūra ir gamtos atspindį joje – tie vaizdai tampa paradoksalūs.

Magistro darbo bazė

a) Metodologija

Geometrinė abstrakcija – kilusi iš sintetinio kubizmo 1914 m. „Paveikslai vientisų formų, plokštumų, įvairių spalvų derinių, vis mažiau dėmesio teikiama vieta įprastam koloritui. Vaizdai analizuojami nustelbti daiktinius pavidalus. Motyvas taip „išklojamas“ drobėje, kad vienu metu gali būti matomas įvairios objekto pusės. Siekiama pakeisti panašumu grįstą atpažinimą intelektualiu visumos suvokimo ir pažinimo modeliu. Akis mato dvimatį vaizdą, o protas suvokia, kad yra daugiau matų. Šiuo laikotarpiu labai išpopuliarėja koliažas.

Dailininkas kubistas nelyginant ko yra tarsi koks išradėjas. Jo mene akivaizdus mėgavimasis pačiu konstravimo procesu. Todėl kubisto paveikslai veikia pirmiausiai formos požiūriu. Jie neapeliuoja į gilesnius suvokimo klodus, neskanduoja apie žmogiškąją dramą, neorientuoja į meditacinį lygmenį.“ (www.culture.lt/satenai/?leid_id=631&kas=straipsnis&st_id=26)

Kolekcijos atlikimui didžiausią įtaką turėjo geometrinės abstrakcijos ypatumai. Visuose kolekcijos darbuose geometrinė abstrakcija naudojama stiklinių daugiaaukščių įgyvendinimui. Kolekcijos darbai pirmiausiai veikia formos požiūriu.

Abstrakcionizmas – Abstrakcionizmas atsirado apie 1910m. beveik gimė Miunchene, Amsterdame ir Maskvoje. „Abstrakti tapyba nevaizduoja realiai egzistuojančių žmonių, daiktų, gamtos, nors ji kuriama įprastinėmis tapybos priemonėmis – taškais, linijomis, plokštumomis, spalvomis. Abstrakčios formos yra absoliučiai laisvos ir tiesiog neišsemiamos. Jos suteikia naują galią, kuri leidžia žmogui prasiskverbti giliau į gamtą – prie esmės, prasmingesnės negu tai, kas regima. Gamtos deformavimas būdingas kubizmui, tačiau čia dailininkai interpretuoja objektyvią realybę, o abstrakcionizme prasideda bedaktis menas. Menininkas pirmiausiai suvokia savo vidines reikmes ir tuomet bando perteikti jas vizualiniais simboliais. Jei spalvos daro fizinį poveikį, jei jas galima derinti, sukelti visą skalę jausmų ir nuotaikų, jei formos irgi yra tam tikros jėgos, kurios veikia žmogaus sąmonę per fizinius pojūčius, tai kodėl neišnaudoti tų galimybių labai tikslingai ir apgalvotai, siekiant estetiniu atžvilgiu paveikti žiūrovą. Meno kūrinys susideda iš konkrečių formos ir spalvos segmentų, kurie tampa išraiškingi juos jungiant ir derinant: meno kūrinio forma yra ir jo turinys, bet koks meno kūrinio išraiškingumas priklauso nuo jos formos. Abstrakcija turi išvengti mūsų individualios egzistencijos vidinių reikmių ir kurti

grynąjį meną, kuriame neatsispindėtų žmogaus tragedija, kuris būtų neasmeniškas ir universalus.“ (www.wikipedija.org/wiki/abstrakcionizmas) Abstrakčiame mene nėra grynios formos. Menininkai abstrakcionistai siekia sukurti, jų žodžiais tariant, „naują grožį“, kuris neatspindi tikrovės, o yra tik „spalvinė asmenybės išraiška“, „geometrinių formų derinimas“ ir panašiai. Tačiau negalima tvirtinti, kad abstrakcionistinio meno kūrinuose nėra jokio turinio. „Šiandien kai kurios meno kryptys jau galutinai išsisėmė (ypač geometrinė abstrakcija), tačiau dar labai gyvvybingas ekspresyvusis abstraktus menas, kuriam didelę įtaką padarė „Ramiojo vandenyno mokykla“, vadovaujama Dž. Poloko. Ekspresyvistų kūriniai – tai tik linijos, spalvos, dėmės, kartais chaotiškos, o kartais logiškai apgalvotos struktūros. Tuo tarpu idealistai teigia, kad tokie paveikslai – „pasąmonės“, „intuicijos“, „grynios sąmonės“ vaizdai.“ (A. Gaižutis. Menas ir humanizmas. Vilnius 1979. psl 37)

Neatsitiktinai savo kolekcijos kūrimui pasirinkau du skirtingus stilius – geometrinę abstrakciją ir veiksmo tapybą (abstraktųjį ekspresionizmą), tai tarsi papildymas viena kitos, kurios suteikia galimybę įgyvendinti darbuose labai įdomius vaizdus.

Abstraktusis ekspresionizmas – (dažnai vadinamas neformaliaja tapyba; art informel) XX a. „Penktojo dešimtmečio viduryje Niujorke susiformavusi meno kryptis, kuriai labiau rūpėjo vaizduoti emocijas negu objektus. Nepaisant to, kad abstraktusis ekspresionizmas apėmė daugybę stilistinių priėjimų, šis judėjimas turėjo keletą jungiančių dalykų. Abstrakčiųjį ekspresionistų paveikslai sudaryti iš figūrų, linijų ir formų vaizdavo kitokią negu vizuali tikrovę. Techniškai, dauguma abstrakčiųjį ekspresionistų akcentavo paviršiaus kokybę ir tekstūrą, naudojo dideles drobes. Jie taip pat siekė pabrėžti savo darbuose atsitiktinumą ir galimybę, bet visad kruopščiai planavo savo darbų įgyvendinimą. Taigi, klaidas, kurias jie padarydavo tapymo procese jie priskirdavo prie menininko privalumų. Abstraktūs ekspresionistai laikė tapybą tauria emocijų išraiška ir priemone vizualiajai komunikacijai. Ne visų abstrakčiųjį ekspresionistų darbai buvo abstraktūs ir ekspresyvūs, vis dėlto juos jungia pasąmoninio kūrybingumo spontaniškas išsilaisvinimas. Kūrybos procesas yra vertinamas, kaip tolygus rezultatui. Abstraktaus ekspresionizmo filosofijos šaltinis yra atsakymai į klausimus apie žmogaus egzistenciją. Ji kalba apie vidines psichologines kovas, išorines kovas tarp žmogaus ir natūros, ir dvasinio komforto paieškas. Visi šie dalykai buvo išreiškiami per abstrakciją, ieškant prasmės

tapybos procese, išlaisvinant sąmonėje glūdinčius jausmus ir troškimus. Susiformavi dvi pagrindinės abstraktaus ekspresionizmo kryptys: veiksmo tapyba ir spalvinio lauko tapyba.“ (lt.wikipedia.org/wiki/Abstraktusis_ekspresionizmas - 27k)

Abstraktųjį ekspresionizmą pasirinkau atspindžio interpretavimui. Kolekcijoje labai svarbus spontaniškumas ir paviršiaus tekstūra. Naudojant abstraktųjį ekspresionizmą atspindžio vaizdas, paveikluose tapdavo netykėtas ir keistas.

Formalistinė estetika – galutinai susiklostė XX a. „Formalistai teigė estetinių vertybių savitumą ir nepriklausomybę nuo kitų kultūros vertybių. Estetinės vertybės glūdi pačioje juslinėje formoje ir gali būti suvokiamos tik jai tarpininkaujant. Turinys, tema, siužetas estetiniu atžvilgiu esą indiferentiškas, ir todėl bet kokia tikrovės medžiaga tinka menui, jeigu ji, verčiama forma, atitinka estetinius reikalavimus. Pagrindinis mokslininkų dėmesys nuo klausimo, kas pavaizduota, nukrypo į klausimą „kaip“. Taigi dėmesio centru tapo formalios, plastinės, kompozicinės meno kūrinio struktūros ir jėgos.“ (A. Gaižutis. Estetika. Tarp tobulumo ir mirties. Vilnius 2004. psl 487)

Kuriant kolekciją „Atspindžio interpretacijos abstrakčioje tapyboje“ tema, svarbu išmanyti ir įsigilinti į formalistinę estetiką. Formos gimdavo mano sąmonėje, o vėliau jas įkūnijau medžiagoje. Todėl darbuose ypač svarbus meistriškumas. Privalėjau sužinoti daugybę būdų, kaip apdoroti ir „sutvarkyti“ medžiagas, kaip sukonstruoti forma ir erdvę, kad tarp pastarųjų ir medžiagos atsirastų vienybė. Tik gerai įvaldžius techniką, galiu sukurti įvairius formų pavidalus.

Interpretacijas kultūrinių ir istorinių vertybių temomis galima analizuoti **filosofinės hermeneutikos** pagrindu. Esminis hermeneutikos uždavinys – aiškinti netiesiogines kultūros reiškinių prasmes ir jų potekstes, atskleisti nevienareikšmę jų prasmę, svarbą neverbalizuojant žmogaus patyrimui. Hermeneutinė interpretacija prasideda tuomet, kai kūrinio ar kito kito kultūros reiškinių betarpiško suvokimo nepakanka; kai reikia pereiti nuo įprastų vaizdinių prie naujo pasaulėvaizdžio, kuriam trūksta pagrindimo; kai bendrojo reiškinių prasmė tik numatoma ir ją reikia atskleisti.

XX a. Architektūra – haitekas

„XX a. Architektūra atkakliai kratėsi dekoru. Tai nauja, konstruktyvioji architektūra. Ji kuriama iš metalo konstrukcijų, stiklo, betono plokščių. Konstrukcijos nulėmė pastato išvaizdą. Jame vyrauja geometrinės formos ir geometriniai tūriai. Architektūroje išsigalėjo funkcionalizmas (svarbiausia, kad pastatas atliktų paskirtį). Šią kryptį išplėtojo Bauhauzo mokykla. Įkurta 1919m. Vokietijoje, ji įnešė naujovių į baldų gamybą. Pradėta statyti standartizuotus gyvenamuosius namus. Šios idėjos autorius – Bauhauzo įkūrėjas architektas Gropijus. XX a. Architektūroje, kaip ir dailėje, viena kryptis, kaipmat keitė kitą. Bet visas jas siejo bendra idėja – medžiagiškumo išryškinimas, kai niekas neslepama. Haiteko krypties architektūroje pati konstrukcija naudojama, kaip puošybės elementas. Lyderio pozicijas pasaulio architektūroje netrūko užimti japonai. Architektūrinių formų jie ieškojo gamtoje (augalų struktūroje). Tokios metabolistinė vadinamos architektūros pagrindas – Tangė. Japonijoje išliko ir tradicinė minimalistinė architektūra. Europoje garsūs austrų architektai, žymiausias jų – Holeinas.“

(i.lasphost.com/vitold2004/menas_failai/Architektura.htm - 6k)

Kolekcijoje buvo svarbu išanalizuoti XX a. Architektūrą, norint jos subtilybes interpretuoti tapyboje. Naudojasi architektūros fotografijomis, siekdama ją perprasti, perkelti jas į savo darbus, sukurti jos dermę jungiant su tapyba.

Juozo Adomonio spalvos ir kolorito teorijoje, teigiama: „reikia žinoti kada spalva daro poveikį objekto dydžiui, jo proporcijoms, optiniam kontrastui, ritmui bei fiziologiniam, psichologiniam, estetiniam suvokimui ir funkcionaliam pritaikymui. Daugiaspalvystės kompozicijos harmonija turi būti paremta kontrastais, ir išryškinamos kelios spalvinių kontrastų rūšys: šviesokaitos, šiltų ir šaltų atspalvių, proporcijų, kontrastų rūšys ir kt. Koloristikos teorija įgalina giliau analizuoti kuriamų objektų spalvų psichofiziologinį poveikį.“ (J. Adomonis. Nuo taško iki sintezės. Vilnius 1994. psl 41.)

Kazimieras Žoromskis baigęs Vilniaus, Vienos dailės akademijas, studijavęs Romos karališkojoje meno akademijoje, žinių troškiantis menininkas gerai susipažino su Europos menine kultūra, taip pat su avangardinio, modernistinio meno užmojais ir siekiais. Kazimieras Žoromskis – tai vienas originaliausių ir ryškiausių XX a. mūsų dailininkų, kurio palikimo mastą toli gražu ne kiekvienas deramai supranta ir įvertina. „K. Žoromskis nemėgo mene dažno grupavimosi ir sąmoningai to vengė. Jam apibūdinti tinka vienišiaus sąvoka. Jis turėjo stiprų

savo kūrybos kredo, kliovėsi erudicija, padėjusia jo kūrybai tapti savita, stilinga ir paženklinta tobulumo žyme.

Dailininkas, lyg srauni upė, nuolat veržiasi pirmyn, jį ieškodamas naujų kūrybos plotų, nuolat bręsdamas ir besikeisdamas. Keičiasi jo kūrybiniai polėkiai, jo filosofija.

Toki keitimąsi pergyveno ir Kazimieras Žoromskis, mes jį pažįstame kaip rimtą, aukštos kultūros dailininką, nuolat besisielojantį meno problemomis. Jo kūrybinis veržlumas nuolat ieško naujų estetinių formų.

Dailininkas turi savitą išmanytą kūrybos būdą. Eskizas – yra tik idėjinė medžiaga, kurią jis dažnai analizuoja. Sustojęs ties kuria mintimi, jis nebūtinai panaudoja visą eskize sutelktą medžiagą. Dažnai pasirenka tik vieną dalį, kuri geriausiai išreiškia idėją. Tada dailininkas sprendžia kompozicijos, spalvos ir technikos konstrukcijas. Kompozicijos konstrukciją jis supranta kaip paveikslų sąrangą, jo išdėstymą. Piešdamas anglimi ir juodu dažu, išryškina pagrindinį ritmą. Konstrukcines medžiagas jis naudoja taupiai, neperkraudamas, palikdamas tik būtiniausias jų išraiškas. Sekdamas gamtoje padarytus eskizus, ryškindamas jų idėjas, jis kiekvieną paveikslą komponuoja savitai, tad jo paveikslai neturi kompozicinio manieringumo, jie savyje užbaigti, ir skiriasi vienas nuo kito. Vieno paveikslų kompozicija ir problemos nesikartoja kituose paveiksluose.

Dailininko Kazimiero Žoromskio kūryboje vienodai reikšminga ir figūrinė, ir abstrakčioji, optinė tapyba. Figūrinės tapybos tematika, o svarbiausia – forma ir stilius, yra modernūs, organiškai susiję su savitu XX a. vizualu – kinu, fotografija, reklama, spauda. Paveikslų kompozicijos neįprastos, žmogaus atvaizdas tarsi išplėstas iš įprastos gyvenimo erdvės, atsitiktinis, mirguliuojantis tarp daiktų – simbolių. Tai atminties šukių kalba, nuorodos į laikmečių dramas ir žmogaus vienišumą.“(www.culture.lt/menas/?st_id=133449)

Ypač didelę meninę vertę turi Kazimiero Žoromskio optinio meno kūriniai. Tai harmoningų ir muzikalių grynujų formų pasaulis, grindžiamas judėjimu, ritmu pasikartojimu. Spalvų žaismė ir geometrija – sielos subtilumo veidrodis. Tokių kompozicijų grožis atsiveria tyloje, norint jį prakalbinti reikalingos mūsų pačių kūrybinės pastangos. Tokie optiniai paveikslai išgrynina žmogaus žiūrą, sustiprina akies ir širdies jungtį.

Tapybos kolekcija „Atspindžio interpretacijos abstrakčioje tapyboje“ labai artima menininko Kazimiero Žoromskio kūrybai, bet kartu ir skirtinga, nes aš atsisakiau optinio meno. Rėmiausi menininko sugebėjimu kurti geometriją, kuri persipina spalvų žaismu, ritmu, judėjimu, neįprasta kompozicija.

Didžiausią įtaką mano kolekcijai padarė **Algimanto Kezio** kūryba. Per beveik keturius dešimtmečius Algimanto kezio kūryba kito tiek formos, tiek tematikos požiūriu. Lietuvos fotografijos kontekste šio menininko darbai išsiskiria filosofiskumu, kiekviename savo darbe jis stengiasi išsakyti požiūrį į aplinką, ieško atsakymų į amžinuosius žmogaus egzistencijos klausimus. Jo fotografijos pasižymi formos ir turinio harmonija, apgalvota kompozicija. Algimantas Kezys fotografijai kelia estetinius reikalavimus.

„Urbanistinį peizažą Algimantas Kezys atrado jau seniai. Šalia gamtos, kelionių motyvų ankstyvuosiuose darbuose šmėkšteli netikėtai pamatyta pastato ar tilto detalė, netikėtas dangoraižio ir medžio sugretinimas. Savo ankstyvasias urbanistines kompozicijas A. Kezys kūrė naudodamas nespalvotą šviesos ir šešėlių kaitą. Pastaruoju dešimtmečiu kurtose fotografijose ryškūs formos pokyčiai: naudojamos skaitmeninės technologijos, dvigubos kompozicijos, atsiranda spalviniai efektai. Miesto peizažams tai suteikia netikėtų prasmių.

Ankstyvosios menininko fotografijos yra gana paprastos formos, bet įdomios, gilios ir daugiapasmės. 1966 – 1986 m. darbuose ryški harmoninga formų visuma. Šio laikotarpio darbai pirmiausiai patraukia neįprastomis formomis, kurias išryškina tamsių ir šviesių detalių kontrastas. Kartais tamsos ir šviesos dialogas yra paprastesnis, kartais komplikutesnis, bet šie efektai visuomet susiję su bendra fotografijos kompozicija, išryškintos atskiros jos dalys, viskas subalansuota.

Vėlyvoji A. kezio kūryba daugeliu meninių aspektų skiriasi nuo ankstyvosios. Per pastaruosius metus įvyko daug pasikeitimų: atsirado spalva, pagrindiniu fotografijos kompoziciniu elementu tapo miestas, menininkas pradėjo dirbti kompiuterine technologija, suteikiančia darbams preciziškumo. Visos Algimanto Kezio fotografijos yra savitos, spalvingos, ekspresyvios, patraukiančios žiūrovą netikėtomis aliuzijomis ir prasmėmis.

Menininkas visada labiau pabrėžia estetizuotą formą nei turinį. Jam rūpi ne Čikagos dangoraižių aukštis ir kiekis, o aptiktas iracionalus ženklas, kuris yra daugiau negu architektūra, toliau negu urbanistinis peizažas, kuris galbūt glūdi tik meninėje sąmonėje. Išnaudodamas savo ypatingo matymo ir mąstymo sąveiką, realistinius objektus bei erdves jis paverčia metafizine tikrove.

Spalvotoje fotografijoje autoriaus mėgstamos konstruktyvios formos įgauna naują skambesį. Miestovaizdžius jis paverčia mitologine arena, kurioje archetipinių ir modernios civilizacijos ženklų jungtis sukuria emocinę ir intelektualią įtampą. Apie 1998 m. A. Kezys pradėjo eksperimentuoti su skaitmeninės fotografijos technologijomis, kurios jam padeda išraiškingai transformuoti realybę į menines vizijas.

Autorius apie savo kūrybą yra pasakęs: „Mano kelias – tai lyg kokio keliauninko, kurį žavi saulėlydžiai, šešėliai, atspindžiai, kartais ir veidai. Savo nuotraukose nieko nebandau įrodinėti, nieko nereklamuoju, tik dalinuosi džiaugsmu, kad atradau grožio spindulį kurioje nors žemės kertėje.“ Per penkiasdešimt kūrybos metų A. Kezio fotografijos kito tiek forma, tiek problematika.“ (www.culture.lt/lmenas/?st_id=13449)

Algimanto Kezio fotografijose labai svarbi geometrija ir jos paieškos. Mano darbų kolekcijoje taip pat neatsiejama geometrija, ju kadravimas ieškojimas fragmento. Kolekcijoje tapau stiklinių pastatų fragmentus, kuriuos užpildau atspindžiais, kaip ir A. Kezio kūryboje atspindžiai labai svarbus objektas. Ir Algimanto Kezio fotografijose ir mano tapybos kolekcijoje svarbus sudvejinimas – tai ką sukuria žmogus (stikliniai pastatai) ir tai kas sukurta pačios gamtos (dangus, medžiai ir t.t). Nors A. Kezys kuria fotografijas, o aš paveikslus mūsų darbus sieja panaši tematika – daugiaaukščiai.

b) Metodika

Magistrinio darbo pradžioje fotografavau architektūrą, kurioje ieškojau įdomių atspindžių. Nuotraukas analizavau, kadrovau ir bandžiau eskizuoti popieriaus lape. Siekiau sukurti reikšmingą formą, siekdama turinį „nustumti“ į foną. Kolekcijos darbus atlikau akrilinais dažais. Šie dažai gerai maišosi, greitai džiūna, todėl juos lengva valdyti. Naudojau voleliu ir mentele, kad išgaučiau faktūros skirtumus. Taip pat naudojau lesiravimo techniką, kuri leido mano darbams sukurti prislopintą efektą. Naudojau popierinę lipnia juostele, kuri leido tiksliai ir preciziškai užpildyti tam tikrus plotus. Galiausiai visus darbus nulakavau akriliniu laku, kad darbai įgautų spindesį.

Kūrybinių darbų kolekciją – „Atspindžio interpretacijos abstrakčioje tapyboje“ atlikau šiais metodais:

1. Fiksavau – fotografavau miesto architektūrą ieškodama atspindžių;
2. Kadrovau juos ir kūriau eskizus;
3. Geriausias darbus perkėliau and didelių formatų (presuoto kartono);
4. Tappiau kolekciją akrilinais dažais;
5. Galutinius etapus – paveikslus lakavau.

c) Strategija:

1. Temos, bei koncepcijos suformulavimas.
2. Problemos formulavimas.
3. Informacijos rinkimas.
4. Kūrybinis procesas.
5. Darbų įgyvendinimas – tapyboje.
6. Teorinis rašto parenkimas.
7. Galutinis darbo pristatymas.

Rezultatų naujumas

Mano kolekcijos naujumas, tai kad darbuose sujungiu du skirtingus stilius – geometrinę abstrakciją ir abstraktųjį ekspresionizmą. Lietuvoje nėra daug dailininkų kurie naudotų šių dviejų stilių derinį tapyboje, jei sakyti dar tiksliau, ieškodama menininkų kurie taip tapytų – aš neradau. Mano kolekcijos pasirinkimas tapo tranckripcinis. Dauguma menininkų jungia fotografija su tapyba, grafika su tapybą, tapybos darbuose naudoja grafiti ir kitas menines priemones atlikti darbui idomesniam ir keistesniam, tai kodėl nepanaudojus tokių skirtingų stilių, kaip geometrinės abstrakcijos ir abstraktaus ekspresionizmo tapyboje? Juk šie deryniai tokie paradoksalūs!

„Naujumą ir originalumą mene reikia traktuoti kaip kūrybinius ieškojimus. Jis apima ne tik lokalinius atradimus formos ir technikos srityje, bet ir betarpiškai susijęs su stiliumi. Stilių formuoja vidinis menininko poreikis perteikti kitiems žmonėms tai, kas dar nebuvo perteikta. Vadinasi galima teigti, kad naujumas ir originalumas išplaukia iš objektyvios menininko intencijos – jo siekimo sudvasinti žmogaus gyvenimą. Originali menininko kūryba visuomet turi įtakos žmogui (ir pačiai meninei kultūrai), nes orientuoja jį į naujas žmogiškąsias vertybes.“ (A. Gaižutis. Menas ir humanizmas. Vilnius 1979. psl 114.)

Dailės kūrinių kolekcijos analizė

Atspindys 1

2008

Matmenys: 120 x 80

Technika: akriliniai dažai

Pirmajame savo paveiksle „Atspindys 1” norėjau perteikti panoraminio vaizdo atspindį ir architektūros dekoratyvumą. Nors pastato konstrukcija labai paprasta, norėjau perteikti pastato aukštį, kuris matosi pakėlus galvą į viršų. Nesistengiau medžioti tikrovės – tai daugiau jausmų išraiška, laisvas kūrimas. Pastatas sudarytas iš langų, kuriuose atsispindi gamtos peizažas. Visas paveikslo vaizdas paskendęs rūke, taip siečiau suteikti atspindžiui paslapties. Stengiausi darbą atlikti švariai, taip suteikiu darbui subtilumo, jautrumo.

Atspindys 2

2008

Matmenys: 120 x 95

Technika: akriliniai dažai

Antrasis mano paveikslas „Atspindys 2“ labai dekoratyvus. Nesudėtinga kompozicija, labai dekoratyvios spalvos ir sudekoratyvintas dangaus atspindys. Per pavaikslo vidurį yra kito pastato fragmento tamsus šešėlis. Paveikslas sudarytas iš keturkampių, kurie simbolizuoja pastovumą, statiškumą – tai žemės ženklai, simbolizuoja keturius metų laikus, keturius gyvenimo laikotarpius. Egipto hieroglifuose reiškė idėjos įgyvendinimą. Kiniečiams ir indams kvadratas – moters simbolis. Kiekviename kvadratinėje langelyje nesikartoja tas pats vaizdas, kiekvienas perteikto pastato langas vis kitoks.

Atspindys 3

2008

Matmenys: 120 x 95

Technika: akriliniai dažai

Trečiajame savo darbe „Atspindys 3“ svarbiausias ir išraiškingiausias atspindžio siluetas. Darbe stengiausi suformuoti atspindį, kuris taptų dviprasmiškas – vieniems gali atrodyti, kad tai pastato atspindys, kitiems gamtos detalė. Labai abstraktus atspindys, suformuotas realistinėje pastato konstrukcijoje. Šiame darbe išryškinau proporcijas, mases, kontrastą, ritmą, perspektyvos atsiradimą. Viena paveikslų pusė paskendusį šešėlyje, taip siekiau perteikti erdviškesnę kompoziciją. Šiame darbe suformuoju šviesos ir tamsos pusiausvyrą. Man šis atspindžio siluetas įgavo gražesnę ir gilesnę formą.

Atspindys 4

2008

Matmenys: 120 x 105

Technika: akriliniai dažai

„Atspindys 4“ paveiksle pastato konstrukcija sudėtingesnė ir erdviškesnė, ant stiklinio pastato atsispindi ne tik debesų atspindžiai, bet ir kito pastato konstrukcijos fragmentas. Darbe persipina skirtingos konstrukcijos proporcijos, pasuktos netikėtu rakursu, stengiausi sukurti įvairesnę ir įdomesnę kompoziciją. Tai tarsi vaizdo montažas, vienas priešais kitą atsispindintys debesys. Perteikiau apibendrintus dekoratyvius debesų atspindžius, tikėjausi sukurti plastišką išraiškingumą atspindyje. Paveikslas sodresnių spalvų, perteikiau ankstaus ryto apšvietimą.

Atspindys yra trapus, laikinas, kiekvieną kartą besikeičiantis, paveiktas gamtos reiškinių. Todėl darbe stengiausi sustabdyti tokią nuostabią akimirką pamatytą lange.

Atspindys 5

2008

Matmenys: 120 x 95

Technika: akriliniai dažai

Paveiksle „Atspindys 5“ svarbiausios architektūrinių fragmentų konstrukcijos – pirmenybė kompozicijai. Konstrukcijos erdviškos ir persipinančios viena su kita. Langeluose atsispindi dangaus vaizdas, jis labai abstraktus – tai spalvų žaismas, saulės spinduliai languose. Darbe norėjau užpildyti visus pastato langus, stikliniai langai – tai atsiribojimas nuo aplinkinių.

Atspindys 6

2008

Matmenys: 120 x 95

Technika: akriliniai dažai

„Atspindys 6” paveiksle trijų pastatų vaizdas. Pastatų konstrukcijos iškreiptos, pasvirusios, pasuktos netikėtu rakursu. Visuose nutapytuose pastatų languose atsispindi tas pats dangaus vaizdas, tik jie matomi skirtingai, nes konstrukcijos perdengia viena kita. Stengiausi pastatus padaryti skirtingesnius, juos tonuodama skirtingais atspalviais.

Atspindys 7

2008

Matmenys: 120 x 95

Technika: akriliniai dažai

„Atspindys 7“ paveikslas labai paslaptingas, stengiausi sukurti darbe gilį. Darbo centre neakcentuoju jokio atspindžio vaizdo, tai tamsus stiklas. Taip darbe stengiausi sukelti abejonę, kodėl ten nėra jokio atvaizdo, ar ten stiklas, ar metalo konstrukcija. Kituose langeliuose atsispindi vakarinis dangaus vaizdas. Darbe naudoju faktūrų skirtumus, taip tikėdama sudominti ir suteikti idomesnį vizualinį įspūdį. Konstrukcijos nutapytos viena lygia spalva, o atspindys grublėtas.

Išvados

„Kokioje srityje dailininkas turėtų eksperimentuoti ir kodėl nejaučia pasitenkinimo, sėdėdamas priešais natūros fragmentą ir stengdamasis jį kuo geriau nutapyti? Galbūt taip yra todėl, kad menas neteko pagrindo, kai dailininkams paaiškėjo, kad pats reikalavimas „tapyti tai, ką matai“, yra iš esmės prieštaringas. Prisiminkime, kaip pirmykštis dailininkas, užuot medžiojęs tikrovišką veidą, sukonstravo jį iš labai paprastų formų. Prisiminkime egiptiečius, jų metodą vaizduoti tai, ką žino, o ne tai ką mato. Graikų ir romėnų menas įkvėpė gyvybės šioms scheminėms formoms, viduramžiams jos buvo pritaikytos religiniams siužetams pasakoti, kinų mene – kontemplecijai. Visais tais laikotarpiais menininkas nebuvo raginamas vaizduoti tai, „ką matė“.“ (E. H. Gombrich. Meno istorija. Vilnius 1995. psl 469)

Savo kolekcijoje pasirinkau eksperimentavimą, nesistengiau kopijuoti architektūrinių fragmentų ir atspindžio. Architektūros ir atspindžio formos gimdavo pašamonėje, o vėliau jas įkūnidavau medžiagoje. Todėl darbuose labai svarbus meistriškumas. Privalėjau sužinoti daugybę būdų, kaip apdoroti ir sutvarkyti medžiagas, kaip sukonstruoti formą ir erdvę, kad tarp pastarųjų ir medžiagos atsirastų vienybė. Tik gerai įvaldžiusi techniką, galėjau sukurti įvairius formų pavidalus.

Kolekcijos kūrimas nebuvo lengvas, ieškojau ne tik įdomios idėjos, bet ir įdomaus sprendimo įgyvendinti darbus. Paveiksluose supriešinau du skirtingus stilius – geometrinę abstrakciją ir veiksmo tapybą (abstraktųjį ekspresionizmą), taip siekdama sukurti įdomią kolekciją. Kūrybos procese reikėjo labai daug paieškų, analizavimo, gilinimosi. Ieškojau ne tik architektūrinių fragmentų, bet ir atspindžio – jų darnos kompozicijoje. Labai sunku buvo perprasti geometrinės abstrakcijos subtilybes. Kiekviename darbe kildavo klausimas ar architektūrinis fragmentas ir jo proporcijos yra tinkamos, nes darbuose turėjau naudotis ne tik matematiniu skaičiavimu, ne tik pasikliauti akimi, bet ir jausti, ar forma tinkama.

Kolekcijoje „Atspindžio interpretacijos abstrakčioje tapyboje“ – atspindys užpildo architektūros tuštumą, architektūra paveiksluose tampa išraiškingesnė. Užfiksuotas gamtos atspindys tapyboje – kai kur tampa plokščias, kai kur erdvinis, kai kur įgauna gražesnius gilesnius formas.

„Nors meno kūrinys materialus ir apčiuopiamas, bet jį galima pavadinti „dvasiniu žmogaus bėgimu nuo kasdienybės pasaulio“.“ (A. Gaižutis. Menas ir humanizmas. Vilnius 1979. psl 30)

Literatūra

- Adomonis J. (1994). Nuo taško iki sintezės. Vilnius.
- Andrijauskas A. (1995). Grožis ir Menas. Vilnius.
- Celiešienė J. (2000). Meno istorijos ir dailės pažinimo pagrindai. Jonava.
- Gaižutis A. (2004). Estetika. Tarp tobulumo ir mirties. Vilnius.
- Gaižutis A. (1979). Menas ir humanizmas. Vilnius.
- Gombrich E. H. (1995). Meno istorija. Vilnius.
- Literatūra ir menas. (2006 – 06 – 15) nr.3109
- Internetinė prieiga: www.culture.lt/menas/?st_id=133449
- Internetinė prieiga: www.culture.lt/menas/?st_id=9342
- Internetinė prieiga: www.aidai.lt
- Internetinė prieiga: www.wikipedia.org

Summary

I choose theme of master's degree work – „Reflection interpretation in abstract paintings“. In paintings collection I paint ephemeral reflection view, this reflection I saw on the multistory buildings. I want to perpetuate in my paintings view of reflection. I was painting my collection with two different styles combination – of abstract geometry and abstract expressionism, because this combination is very paradoxical. Conscious i do not use optical art. Above all in paintings are intervention of reality – view of sky in reflection. In collection "Reflection interpretation in abstract paintings" I look for harmony and equilibrium, also similar aspects, like repetition, contrary static geometry and movements, variation and symmetry. I try to create completed painting, palatable by two sides like picture and image combination. Seven collection paintings are very different, one of them I try to bring to light reflection silhouette, in next painting are very important spatial character of construction, in others paintings are important decorative.